

Tuchtrecht en strafrecht in de zorg

Een voorkeursroute?

mr. dr. Liselotte Postma & mr. dr. Caressa Bol
l.postma@law.eur.nl & bol@eshpm.eur.nl

Erasmus University Rotterdam

Casus

- 10-jarige jongen wordt in ziekenhuis opgenomen;
- Ervaren kinderarts denkt aan basilaire migraine en blijft lang haar standpunt;
- Kinderarts is op bepaald moment van mening dat de klachten duiden op migraine-variant of tumor in hersenen en kiest voor een MRI ipv een CT-scan;
- Toestand patiënt verslechtert gedurende avond. De kinderarts besluit toch tot CT-scan, waarop hersenbloeding blijkt;
- Patiënt wordt overgebracht naar academisch ziekenhuis voor levensreddende spoedoperatie. Tevergeefs: hersenschade ten gevolge van hersenbloeding en herseninklemming is zodanig dat behandeling zinloos is en patiënt overlijdt.
- Calamiteitenrapport spreekt van kokervisie
- CT-scan in eerder stadium zou hebben geleid tot spoedinterventie wat leven patiënt gered kon hebben.

The Erasmus logo, featuring the word 'Erasmus' in a stylized, handwritten script font.

Doelstelling

Strafrecht in de zorg

- Primair: **normhandhaving** door bestraffing
- Secundair: verbetering van de kwaliteit v/d gezondheidszorg?

Ultimum remedium

Tuchtrecht in de zorg

- Primair: **bewaken en bevorderen kwaliteit** beroepsuitoefening
 - ✓ Bevorderen lerend vermogen sector
 - ✓ Aanscherpen en verduidelijken van professionele handelen
- Secundair: disfunctionerende beroepsbeoefenaren corrigeren/uitsluiten beroepsuitoefening

The logo of Erasmus University, featuring the word 'Erasmus' in a stylized, cursive script.

Reikwijdte en toetsingsnorm

Strafrecht in de zorg

- Ingang: **delicten**, voldaan aan specifieke delictsomschrijving
- Verdachte: **een ieder** (BIG-registreerde zorgverleners, alternatieve zorgverleners, niet-artsen)
- Oók **institutionele** strafrechtelijke aansprakelijkheid (zorginstelling als rechtspersoon)
- 'medische strafzaak' (OM Aanwijzing feitenonderzoek/strafrechtelijk onderzoek in medische zaken)

Tuchtrecht in de zorg

Reikwijdte

- BIG-geregistreerde zorgverlener & bereik tuchtnormen
- Persoonlijke verwijtbaarheid ≠ collectief

Toetsingsnorm

- (open) tuchtnormen
 - ✓ *handelen/nalaten i.s.m. zorg die beroepsbeoefenaar in die hoedanigheid behoort te betrachten*
 - ✓ *Betamelijkheidsnorm*
- Invulling: wet- en regelgeving, beroepsnormen

"Redelijk handelend, redelijk bekwame zorgverlener"

The logo for Erasmus University, featuring the word 'Erasmus' in a stylized, handwritten script.

Straffen en/of maatregelen

Strafrecht in de zorg

Sancties

- o.a. gevangenisstraf, taakstraf, geldboete
- Beperkt beroepsverbod

'Criminal charge'

Tuchtrecht in de zorg

Maatregelen:

- Gegrond zonder maatregel
- Niet-beroepsbeperkend: waarschuwing, berisping, boete
- Beroepsbeperkend: schorsing, gedeeltelijke ontzegging, doorhaling BIG-register, binding beroepsuitoefening aan bijzondere voorwaarden, **beroepsverbod**

Géén 'criminal charge'

The logo for Erasmus, featuring a stylized, handwritten-style script of the word 'Erasmus' in black.

Casuïstiek: samenloop

Medische strafzaken: mishandeling/zwaar lichamelijk letsel/ levensdelicten etc.

- Hoornse Gynaecoloog (HR 27 oktober 2015, ECLI:NL:HR:2015:3170) & CTG 27 november 2012, LJN YG2440
- Haagse Borstendokter, (HR 23 juni 2020, ECLI:NL:HR:2020:1093) & CTG 23 juni 2011, ECLI:NL:TGZCTG:2011:YG1358

Beslissingen rondom het levenseinde: euthanasie/hbz

- Zaak Arends, HR 21 April 2020, ECLI:NL:HR:2020:712 & 713

Zorgfraude

- Mega Marque, Rb. Rotterdam, 28 juli 2016, ECLI:NL:RBROT:2016:5917- 5919 & RTG Amsterdam 8 december 2015, ECLI:NL:TGZRAMS:2015:111-112, ECLI:NL:TGZRAMS:2015:115-116

Zedenzaken

- Rb. Noord-Nederland 21 november 2022, ECLI:NL:RBNNE:2022:4371 (veroordeling ontucht 249 Sr GZ-psycholoog) & RTG Zwolle 7 maart 2023, ECLI:NL:TGZRZWO:2023:65

Erasmus

Voorkeursroute?

Geen ne bis in idem

Samenwerkingsprotocol IGJ-OM

- Afstemmingsprotocol?
- Beperking i.r.t. samenloop: IGJ & OM, in TR ook andere klagers

Voorkeur?

- Is er een keuze: tuchtrecht, strafrecht, beide (niet)?
- Wie kiest?

Aangewezen route soms evident:

- Strafrecht: geen art. 3 Wet BIG-registratie; rechtspersoon
- Tuchtrecht: inzet = def. schrappen BIG-registratie; def. beroepsverbod

Erasmus

Voorkeursroute?

Wanneer aangewezen route *niet* evident is:

- Samenloop: eerst tuchtrecht, dan strafrecht, vv. of gelijktijdig?
- Onderscheid maken in aard/thema zaak (zedes, medische strafzaak etc.)?
- Attitude zorgverlener?

The logo of Erasmus University, featuring the word 'Erasmus' in a stylized, cursive script.

Voorkeursroute?

Aandachtspunten/knelpunten:

Verschil in doelstelling TR & SR

Verschil in aanleiding/start procedure

- Tuchtrect= afh. v klacht
 - klachtgerechtigde --> m.n rb. (IGJ < rol)

Afstemming/samenwerking IGJ-OM:

- Beperkt tot IGJ-OM
 - TR 'vrij' toegank.
- Praktische overwegingen

(meer) samenwerking/afstemming nodig?

- 'Opportuniteits'overwegingen (OM & IGJ)
 - OM: art. 12 Sv - procedure
- (On)mogelijkheid tot delen van informatie
- Rol OM vs. rol IGJ (toezichthouder)

(Vraag)stelling

Is het mogelijk c.q. wenselijk om tot een (meer) geïntegreerde 'beslisboom' te komen bij zorggerelateerde casuïstiek waar zowel tucht- als strafrechtelijke vervolging mogelijk is?

Erasmus